

- 1: Jaká byla atmosféra v německé veřejnosti před rozpoutáním války a jaké bylo očekávání „obyčejných“ Němců?
- 2: Zjistěte z webových zdrojů a z textů učebnice, jak byla přijata válka v německé veřejnosti v roce 1914. Srovnejte se situací v roce 1939.
- 3: Jakou roli v roce 1939 sehrála úplná kontrola informací a centrálně řízená propaganda. Zamyslete se, jak je tomu s dostupností hodnověrných informací dnes a nakolik je možné i dnes veřejné mínění manipulovat jako v roce 1939.

Ve dnech české krize podal anglický velvyslanec z Berlína tuto zprávu: „Nálada je zde rozhodně proti válce, ale národ je bezmocně v rukou nacistického systému (...). Lidé jsou jako ovce, které vedou na jatka. Propukne-li válka, budou pochodovat a plnit své povinnosti přinejmenším nějaký čas.“ Tento dobrý postřeh platil pro rok 1939 stejně jako o rok dříve. Izolovaná, poštvaná a podvedená část Němců – jen část – přijala Hitlerovo alibi, kterému jinak na světě nikdo nevěřil – vskutku věřili, že ještě v poslední hodině byla učiněna přijatelná nabídka, kterou slepí, fanatičtí Poláci odmítli. Věřili dokonce také tomu, že došlo k polskému útoku, který Hitler dal nainscenovat za pomoci odsouzených zločinců, oblečených do polských uniforem a na místě činu pak postřelených. Ale i ti, kteří na tuto nevýslovnou špínu nevěřili, museli přesto poslouchat a plnit svěřené úkoly. Tak daleko to došlo po šesti letech nacistické vlády, která zatínala své drápy stále hlouběji; jediný člověk mohl rozkazovat, co chtěl. Pětasedmdesát miliónů lidí ho následovalo. Poslouchali ho bez nadšení, věřili mu bez radosti (...). Vítězství nepřinášela radost, ať se propaganda snažila jakkoliv vybičovat v národě hrdost a nenávisť; byla přijímána lhostejně. Porážky potvrzovaly to, co většina od počátku v skrytu duše tušila – zájem vzbuzovala jen ta vítězství, která se zdála přibližovat válku ke konci.

Golo Mann: Dějiny Německa 1919–1945, přeložil Jan Havránek, redakčně upraveno